

Tabakalera

Ane Rodriguez (Tabakalerako Kultura zuzendaria)

Tabakalera Donostiako tabako fabrika zaharra da, Donostiako Udalak, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta Eusko Jaurlaritzak Kultura Garaikidearen Nazioarteko Gune bilakatu dutena. Eraikuntza bat eta kultur egitasmo bat da. Hainbat lagunek kultur proposamen askotarikoekin partekatzen duten eraikuntza bat. Xedetzat ekoizpen zentro izatea eta bere lan ildoen bitartez egitarau publiko bat eskaintzea duen kultur egitasmo bat.

Bi ardatz horien artean planteatzen dugun egitasmoak, beraz, kultura prozesu gisa eta gizartea eta inguratzen gaituen gutzia ulertzeko giltzarri gisa irudikatzen du. Prozesuak azpimarratzen ditugu. Izaera publikoagoa duten jarduera, erakusketa eta egitarauz gain, gure lanaren zati handia egunerokoaren alde ikusezinagoan ardatzen da: sortzaileei beren egitasmoen edozein fasetan babesa eta laguntza eskaintzea. Halako ezaugarriak dituzten zentroek epe luzera izan dezaketen eragina garrantzitsua da ehun artistiko profesionala elikatzekeo testuinguru lagungarriak sortzerakoan, eta baita publiko orokorrarentzako sorkuntza lanabesak eskura jarri edo pertsonen egunerokotasunean ikus-hizkuntza txertatzerakoan.

Eraikuntza

Eraikuntzari buruz dihardugunean, kultur ekosistemaz eta plazaz ari gara. Edo auzoaz eta espazio publikoaz, auzo txiki baten antza baitu, bere kale eta enparantzekin, bizitzaren iragatearen lekuko. Erakunde eta ekimen pribatuen bizikidetzaren bitartez, aukera ugari dituen kultur ekosistema bat sustatzen dugu. Eraikuntzan, Tabakaleraren berezko kultur

egitasmoaz gain, beste hainbat erakunde publiko ere bizi dira elkarrekin: Zinemaldia, Euskadiko Filmategia, Etxepare Euskal Institutua eta Zineuskadi, Kutxa Fundazioarekin eta beste ekimen pribatu batzuekin batera –Impact Hub, NON Gallery, Arteuparte, Niko, El Sekadero eta Nana, eta baita Tabakalera osalaritza zerbitzuak ere–. Bizikidetzaren publiko-pribatu horrek zentroaren eredu ekonomiko jasangarriari erantzuten dio, kulturaren izenean publiko ezberdinei zuzendutako proposamen askotarikoetarako leku bat bilakatu duguna, hain zuzen.

Tabakalera bizikidetzaren horri egokitutako egitura oso bat daukagu, leku praktikoenetik, eraikuntzan gertatzen den guztia koordinatzera bideratutako beste erlazionalago batera, askotariko eskaintza bat ahalik eta modu artikulatuenean aurkeztzen saiatuz. Erakundearen arteko topaguneak sortzen ditugu, hain zuzen ere erakundearteko komunikazio eta harremanak errazteko asmoz.

37.000 m²-ko eraikuntzak tarteko espazio edo gela ugari sortzen ditu, hainbat plaza txiki; batzuetan geu saiatzen gara horien erabilera definitzen, eta beste batzuetan erabiltzaileei beraiei uzten diegu leku horien erabilgarritasuna zehaztu dezaten. Erdiko plaza nagusiak agora gisa funtzionatzen du: egun batean azoka batekin harrituko gaitu, beste batean kontzertu txiki batekin, edo lagunaren arteko topaketa batekin.

Mestizajea interesatzen zaigu, belaunaldien arteko harremanak, ongi pasatzea, ikastea, aspertzea, publikoen nahasketak, zinemara datorrena pasa dadila lehenago kafe bat hartzera edo tailer batean izena ematera, eta izan dadila guztiok elikatutako leku bizi bat.

Egitasmoa

Egitasmoak hainbat xede ditu, sortzaileei laguntza eskaintzea edo hiritarrak sorkuntza prozesuetan sartzera, besteak beste. Egiten diren proposamen guztiak publiko objektibo ezberdinengana bideratuta daudelako da egitasmoa hain aberatsa eta konplexua.

Abiapuntuko testuingurua ezagutzea funtsezkoa da neurri honetako egitasmo bat abian jartzerakoan, eta zentroaren atea ireki baino lehenago heldu genion eginbehar horri. 2013an jarri genuen abian, adibidez, bitartekaritza egitasmo bat Egia auzoa –hortxe baikaude– eta bertako ehun asoziatiboa ezagutzeko, eta hortik abiatuta interes komuneko puntuak aurkitzeko lanean hasteko. Denboraren poderioz, bestelako testuinguru batzuei –hezkuntzaren esparruari, esate baterako– helduz joan gara, xede berberarekin.

Bitartekaritza egitasmoa funtsezkoa da, orobat, arte garai-kideko egitarauen edukiak publiko orokorrari hurbildu eta ikus-hizkuntza garaikidearekin trebatzeko gako nagusiak emateko orduan.

Egitarau orokorrari lotutako hezkuntza egitasmoak sortzetik harago –ikaskuntza taldeak, erakusketen bisitaldiak edo familientzako tailerrak, esate baterako–, bitartekaritza sailetik ehun sozialera hurbilduko gaituzten egitasmo autonomoagoak ere sustatzen ditugu. Tabako fabrika zaharreko langile ohien multzo batekin garatutako *Mañana Goodbye* bezalako prozesuek, hain zuzen, leku ezberdin batera igotzen dituzte arazoak edo egoerak, kultur ekoizpenaren mailara, landutako gaiak ikuspuntu artistiko batetik aztertzen baitira. Arte garaikidearen balio sinboliko bisualaz gainera, gure ingurunea auzitan jartzeko erreminta-kaxa modura uler dadin interesatzen zaigu.

Tabakaleraren moduko arte zentroek artistei eta beren sorkuntzei begira egon behar dute; horrenbestez, gure betekizuna da horien lana gizarteratzea eta ezagutaraztea, ikusgarri bihurtzea, eta baita horien sorkuntza prozesuak laguntzea ere. Horregatik, egitasmoaren osagarri garrantzitsuenetakoa

Mestizajea interesatzen zaigu, belaunaldien arteko harremanak, ongi pasatzea, ikastea, aspertzea, publikoen nahasketa, eta izan dadila guztiok elikatutako leku bizi bat

sorkuntza zentroa da, *Sortzaileen Gunea*, non sektorearen profesionalizazioa indartzen duten egitasmoak eta programak eta artisten ibilbideen garapena sustatzen ditugun.

Horixe da egitasmoaren atalik ikusezinenetakoa publiko orokorarentzako; baina, hala eta guztiz ere, horixe da garrantzitsuenetakoa, orobat, ehun artistiko osasuntsu eta indartsua edukitzea eta nazioartean lekua hartzea bermatu ahal izateko.

Sortzaileen Gunea, ekoizpen zentroa, egitasmoaren DNAn txertatuta dago; hortik jartzen ditugu komunitate artistikoaren eskura egitasmoetan lan egin, horiek garatu eta formalizatzeko hainbat baliabide eta zerbitzu. Tabakalerak erreferentziazko lekua izan behar du inguruko artistentzako, baina, horrez gain, artisten arteko elkarriketak eta trukeak sortzeko erantzukizuna ere badugu; horretarako ditugu egoiliar programak, formazio programak eta tailerrak, elkarrekiko garapen eta ikaskuntzarako testuinguru mistoak sortzen saiatzen baikara. Diziplina zein lurralde jatorri ezberdineko artisten bizikidetzak, izan ere, egitasmoen garapenari laguntzen dion sorkuntza eremua eragiten du. Beren egonaldian zehar, egoiliarak, Tabakaleran taxututako kultur ekosistemaren baitan sartzen direnez, *Hirikilabs* edo *Ubik* sorkuntza liburutegia bezalako baliabideetan jardun daitezke teknikarien ezagutzaren laguntzarekin, edo egitarau publikoetan eta zentroaren egitarau orokorrean parte har dezakete.

Zentroaren egitaraua oso zabala da, eta publiko objektibo ezberdinei erantzuten die. Zinemak eta ikus-entzunezko egitarauak osatzen dute zati nagusia, Zinemaldiarekin eta Filmategiarekin dagoen harreman zuzenaren ondorioz. Tabakalerak, hiriaren eskaintza osatzeko asmoz, zinema jaialdien zirkuituko eta autore ez komertzialen filmek osatutako egitaraua eskaintzen du. Hauxe da ikus-entzunezko egitarauen gakoetako bat: tailerren, topaketen, aurkezpenen eta egileei zuzendutako egonaldien bitartez, testuinguru kritiko eta sortzailea sustatzea, sortzaileen espazioari edo publiko berrien sorrerari begira, beti ere.

Programa publikoen bitartez, foro kritikoen eta ezagutzaren sorrera sustatu nahi dugu. Hainbat alor dira interesatzen zaizkigunak, baina gaur egun bitan jartzen dugu indarra. Espazio publikoan, batetik, hiri eta hirigintza mailan zein esparru publiko mailan ulertuta. Bestetik, kafea, azukrea, kakaoa eta tabakoa bezalako estimulatzailerik modernoek gure gizartearen osaera politikoan izan duten eragina ikertu nahi dugu.

Erakusketak, bestalde, zentroaren espiritu eta filosofiaren erakusleho garrantzitsu bilakatu dira. Horien bitartez, artisten obra berriak sortzen eta beren ibilbideak ezagutarazten laguntzen dugu. Bestaldetik, iker-lerro artistikoak gauzaterakoan, pentsamendu eremu ere bihurtzen dira. Tabakalera nazioarteko arte zentroen panoraman kokatzeko ere giltzarri dira, horiekin batera aurrera eramaten ditugun lankidetzekin. Era horretan, erakusketa kolektibo edo indibidualen bidez, jatorri ezberdineko artista eta komisarioen lanarekin, kultur ekoizpenaren ikuspuntutik hainbat auzitan sakontzea ahalbidetzen digun erakusketa egitaraua osatzen dugu.

Hirikilabs teknologia eta kultura digitalaren inguruko hiritarren laborategia da, eta hainbat dimentsio ditu. Batetik, teknologiaren erabilerari eta horren gizarte aplikazioari buruz gogoeta egiten duten lantaldeentzat irekita dagoen laborategia da. Bestetik, gure zein besteen egitasmoen garapenerako baliabide eztabaida ezina da. Egitasmoen deialdiaren bitartez, hiritarrek teknologiari lotutako egitasmoetan lan egin ahal izateko lanabes eta ezagutzak eskaintzen ditugu. *Hirikilabs* kultura librearen filosofian oinarritzen da, eta bere baliabideen erabilerak sortutako ezagutza berria partekatzeko konpromisoari heldzen dio. Laborategi batek bezala funtzionatzen du, bere zentzurik hertsian, prototipoen sorkuntzarekin eta publiko zabalari bertan parte hartzeko aukera emanez.

Ubik, bere aldetik, egitasmo osoaren filosofiaren laburpena da nolabait, sorkuntza, ezagutza eta ikaskuntza eremu gisa. Sorkuntza liburutegiak kultura garaikideari buruzko funts

espezializatua du, kultur egitasmo osoaren interes eta lanildo guztiak islatzen dituena. Leku honetan, kultur egitarauan gertatzen den guztiari beste dimentsio bat ematen zaio, eta, bestalde, eremu ezberdinetarako sarbide gisa jokatzen du, horietara sartzeko funtsezko lanabesak eskainiz. Bibliotekan zehar, teknologiari, ikus-entzunezkoari, soinuari, autoedizioari eta bideo-jokoei eskainitako bazterrak aurkitu ditza-kegu, diziplina horiek publikoari hurbildu eta sorkuntzaren parte hartzaile bihurtzeko asmoz. Gozatu, ikasi eta sortzeko espazioa da, garrantzi handikoa kultur egitasmoaren barruan.

Tabakalerara iristen dena berehala ohartzen da eskaintzaren oparotasunaz eta espazioaz egin ditzakeen erabilera anitez. Hainbat eta hainbat aukera daude, eta horien intentsitatea 0tik 100era igaro daiteke erabiltzaile bakoitzaren interesen arabera: espazioa autobus geltokitik Egia auzora igarotzeko erabiltzetik, beste erabilera ugariara. Gauza bakarra behar da: jakin-min pixka bat eta denbora librea. 🌟

[Erredakzioan euskaratua]